

УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ І ПРИВАТНИМИ ФІНАНСАМИ

О.П. ШИТКО, заступник начальника відділу Національного банку України, аспірант

О.П. ШИТКО, заместитель начальника отдела Национального банка Украины, аспирант

A. SHYTKO, Deputy Head of the National Bank of Ukraine, PhD student

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ СКЛАДАННЯ ПРОГНОЗНОГО БАЛАНСУ ФІНАНСОВИХ АКТИВІВ ТА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ УКРАЇНИ

ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ СОСТАВЛЕНИЯ ПРОГНОЗНОГО БАЛАНСА ФИНАНСОВЫХ АКТИВОВ И ОБЯЗАТЕЛЬСТВ УКРАИНЫ

FEATURES OF DRAWING UP THE FORECAST BALANCE OF ASSETS AND LIABILITIES UKRAINE

Стаття присвячена актуальним проблемам удосконалення підходів до формування інструментів аналізу фінансової політики. Зокрема, підвищенню наукової обґрунтованості, реалістичності, збалансованості та системності прогнозних документів, що мають забезпечити уряд надійною інформацією, необхідною для формування та прийняття рішень.

Ключові слова: *Фінансова політика, фінансові ресурси, баланс фінансових активів і зобов'язань, організаційний механізм, прогнозування.*

Статья посвящена актуальным проблемам усовершенствования подходов к формированию инструментов анализа финансовой политики. В частности, повышению научной обоснованности, реалистичности, сбалансированности и системности прогнозных документов, которые призваны обеспе-

чить правительство надежной информацией, необходимой для выработки и принятия решений.

Ключевые слова: Финансовая политика, финансовые ресурсы, баланс финансовых активов и обязательств, организационный механизм, прогнозирование.

Article is devoted to topical issues of improvement of approaches to forming tools for analysis of financial policy. In particular, improving the scientific validity, realistic, balanced and systematic forecasting documents that are designed to provide the government with reliable information necessary for the decision-making.

Keywords: Financial policy, financial resources, balance of financial assets and liabilities, institutional mechanism, forecasting.

Постановка проблеми. Розбудова України відповідно до Європейських цінностей, таких як розвиток конкурентоспроможної, динамічної, інтелектуалоємкої економіки держави, яка характеризувалася б стійким зростанням, збільшенням кількості робочих місць, якісним покращенням умов праці та величезною соціальною єдністю, потребує суттєвих фінансових ресурсів та значного підвищення ефективності їх розподілу. Реалізація державою фінансової політики шляхом впливу на рух та збалансований розподіл фінансових ресурсів, може врівноважити ситуацію на фінансовому ринку, сприяти спрямуванню фінансових (інвестиційних) ресурсів до інституційних секторів, які мають в них потребу, виправляти деструктивні розбалансуючі рухи, що виникають під впливом стихійних ринкових процесів. Постійний моніторинг обсягів фінансових ресурсів країни та напрямів їх розподілу дозволяє державним регуляторам за допомогою «тонких» механізмів реалізації фінансово-економічної політики (стимулів) направляти їх в ті сегменти ринку, що матимуть найбільший ефект для розвитку національної економіки не тільки у поточному періоді, а й у майбутньому.

Події останніх років висвітлили, наскільки вразливі національна фінансова система та реальний сектор економіки України, виявили нагальну потребу у перегляді основних принципів державного управління розвитком країни, насамперед її фінансовими ресурсами. Наразі обсяг фінансових активів резидентів України оцінюється різними експертами в 40–60 млрд.дол.США, але їх прагнення інвестувати у перспективні види економічної діяльності реального сек-

тору економіки України складаються не на користь інтересів держави.

Для розробки державної політики, яка дозволить скорегувати напрямі руху фінансових потоків та перерозподілити фінансові ресурси у пріоритетні сектори, велике значення має забезпечення органів державного управління повною і достовірною інформацією, що дозволить провести глибокий аналіз та скласти прогноз очікуваних обсягів та напрямів переміщення фінансових ресурсів між секторами національної економіки у майбутньому. Результати такого аналізу та прогнозу дозволять посилити аналітичну базу та з часом впровадити інструменти, які не тільки мінімізуватимуть ризики та негативний вплив стихійних ринкових факторів, але й дозволять завдяки впровадженню фінансових стимулів забезпечити наближення до визначених цілей соціально-економічного розвитку.

Незважаючи на те, що в Україні прогнози, що розробляються державними органами, не мають статусу обов'язкового до виконання плану, вони є базою для оцінки ефективності та корегування коротко- та середньострокових цілей державної економічної політики, пошуку інструментів їх досягнення в частині впливу на загальну макроекономічну ситуацію та рівень життя населення. Прогноз має бути інструментом для вибору найбільш ефективного варіанту як податково-бюджетної, монетарної та інших складових фінансової політики держави так і їх комбінації. Підвищення наукової обґрунтованості, реалістичності, збалансованості та системності прогнозних документів (і державних програм та проектів, що на них ґрунтуються), дозволить забезпечи-

ти фахівців надійною інформацією, яка буде використана під час формування та прийняття урядових рішень.

Окрім Основних напрямів соціально-економічного розвитку країни, які є основним макропрогнозом України на наступний рік, на Міністерство економічного розвитку і торгівлі починаючи з 1996 року покладено¹ щорічну підготовку прогнозного Зведеного балансу фінансових ресурсів України (далі - ЗБФРУ).

Прогнозний ЗБФРУ розробляється Мінекономіки на підставі даних Державного комітету статистики, Національного банку України, Міністерства фінансів України та державних соціальних позабюджетних фондів до 1 липня року, що настає за звітним і разом зі звітним ЗБФРУ подається до Верховної Ради України у складі матеріалів до проекту закону про Державний бюджет України. ЗБФРУ є також складовою частиною Державної програми економічного та соціального розвитку країни.

Проте, як показує практика, на сьогоднішній день при практичному використанні ЗБФРУ у системі державного регулювання економіки залишаються у значній мірі не використаними його основні функції – виявлення диспропорцій у розподілі фінансових ресурсів для забезпечення збалансованого економічного розвитку, визначення напрямів необхідного перенаправлення та раціоналізації фінансових потоків. Це у значній мірі обумовлено недостатнім ступенем реалізованості прогнозно-аналітичного потенціалу ЗБФРУ, а також існуючими недоліками методики його складання та прогнозування.

Існуючі методи складання і прогнозування ЗБФРУ потребують суттєвого уточнення з урахуванням світового досвіду, зокрема, щодо складання широко використовуваних у світовій практиці балансу фінансових активів і зобов'язань інституційних секторів економіки та таблиці фінансових потоків (Flow of Funds Table)², які складаються практично в усіх країнах ОЕСР з використанням

єдиної класифікації фінансових інструментів за видами фінансових активів.

Прогнозування змін обсягів фінансових активів і зобов'язань в секторах економіки є важливим елементом в ланцюгу дій влади при формуванні фінансової політики держави на перспективу. Водночас упорядкування визначення прогнозних параметрів балансу фінансових активів та зобов'язань інституційних секторів економіки, який дозволяє дати оцінку потенційним розмірам фінансової системи країни, оцінити можливі перетоки ресурсів між секторами економіки та зміни часток окремих фінансових інструментів, які відбудуться в всередині секторів, потребує визначення чіткого організаційного механізму формування його основних прогнозних параметрів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання визначення підходів до формування та застосування інструментів аналізу фінансової політики держави, які б давали оцінку фактичних та прогнозних обсягів фінансових ресурсів були предметом досліджень таких відомих фахівців фінансової науки, як Василик О.Д., Буковинський С.А., Павлюк К.В. (2, 9). Викладені ними підходи стали методичними основами чинних вимог до складання прогнозного ЗБФРУ. Однак, як уже зазначалося, наразі існує потреба в їх удосконаленні з урахуванням сучасного світового досвіду, стану розвитку статистики національних рахунків, інституційної спроможності органів виконавчої влади, що відповідають за формування та реалізацію фінансової політики.

Сучасні дослідження у сфері фінансової політики здебільшого сконцентровані на визначенні її цілей та інструментів, які мають забезпечити стале економічне зростання (5) або визначенні підходів до більш повного охоплення статистичними спостереженнями фінансів (фінансових ресурсів) інституційних секторів економіки України (7), що не дозволяє сформулювати повне і чітке уявлення про сучасний механізм формування прогнозного балансу фінансових ресурсів інституційних секторів економіки України.

Також проведений аналіз наукової літератури показав, що на сьогоднішній день відсутні праці, присвячені дослідженню організаційно-економічного механізму формування Балансу фінансових активів і

¹ Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 28.06.1995 № 471 «Про організацію складання балансу фінансових ресурсів України»

² З метою забезпечення відповідності вживаних термінів їх змістовному наповненню, у подальшому замість терміну «Матриця фінансових потоків», який є прямим перекладом з англійської, вживатимемо термін «Таблиця фінансових потоків».

зобов'язань інституційних секторів економіки. В економічній науці немає єдиної теоретичної концепції, узгодженого єдиного розуміння та сприйняття сутності організаційно-економічного механізму. Це відбивається навіть у визначенні такого поняття як «механізм», який згідно з тлумачним словником С.Ожегова є (1) послідовністю станів, процесів, що визначають собою певну дію, явище; (2) системою, устроєм, що визначає порядок певного виду діяльності».[8]

Зазначене визначило *мету статті* – ідентифікувати організаційний механізм та визначити процес складання прогнозного балансу фінансових активів і зобов'язань інституційних секторів економіки України (далі – прогнозовий баланс).

Виклад основного матеріалу. Для розкриття сутності організаційно-економічного механізму формування прогнозного балансу, важливо враховувати змістовне наповнення базових елементів, що його утворюють. Такими елементами є: «механізм», «організаційний механізм», «економічний механізм», «організаційно-економічний механізм», «вид діяльності (процес)» тощо.

Найбільш типовий, узагальнюючий підхід до сучасного розуміння зазначених базових елементів представлено російською вченою Страховою О. П., яка зазначала: «при використанні поняття «механізм» передбачається створення такої системи (економічної, господарської, організаційної), що забезпечує постійний управлінський вплив, спрямований на забезпечення певних результатів діяльності».[10]

На думку Страхової О.П., організаційний механізм являє собою систему методів, засобів та заходів формування та регулювання відносин об'єктів з внутрішньою та зовнішньою середою [10].

Економічний механізм, за визначенням інших авторів [4, 6] складається з комплексу економічних способів, методів, важелів, нормативів показників, за допомогою яких реалізуються об'єктивні економічні закони. Будь-який організаційно-економічний механізм є певною сукупністю чи послідовністю економічних явищ. [6]

На нашу думку, під організаційно-економічним механізмом можливо розуміти упорядковану сукупність (систему) організаційних правил, структур, методів, заходів та

засобів, які впливають на економічні процеси через комплекс інструментів державного регулювання, важелів та стимулів, спрямованих на досягнення визначеного результату.

У складі організаційно-економічного механізму доцільно виокремити такі підсистеми: організаційну, нормативно-правову, економічну та інформаційну. Кожна з них сформована з певних цільових блоків, які відображають певні заходи і сприяють забезпеченню управлінських рішень щодо керування певним процесом.

Організаційна підсистема представляє собою організаційну структуру управління процесом³.

Вона відповідає за створення ефективної координації дій суб'єктів процесу – учасників роботи механізму – під час вирішення визначених їм завдань, тобто він забезпечує:

- структурну єдність механізму;
- реалізацію управлінських ініціатив;
- взаємодію між суб'єктами механізму.

Зокрема, організаційна підсистема організаційно-економічного механізму має передбачати:

- визначення комплексу структурних одиниць механізму (економічних суб'єктів⁴)
- учасників процесу, об'єднаних стійкими зв'язками та системою цілей і працюючих на один результат;

– формування оптимальних (раціональних) зв'язків між суб'єктами механізму. На практиці це означатиме визначення форми організації управління або ієрархічних зв'язків, яка найкраще забезпечить виконання поставлених перед механізмом завдань. Вона обумовить розподіл праці між суб'єктами, підзвітність, повноваження, обов'язки та відповідальність конкретних суб'єктів, задіяних у механізмі, що забезпечить структурну єдність і кращу взаємодію між суб'єктами;

- забезпечення організації виконання визначеного плану дій, спрямованого на досягнення результату.

Економічна підсистема процесу передбачає:

³ У випадку визначення організаційно-економічного механізму технологічного процесу, пов'язаного з виробництвом товарів або наданням послуг, до організаційної структури обов'язково має бути включено техніко-технологічний процес, систему управління якості тощо

⁴ Особа, що здійснює економічну, господарчу діяльність (людина, сім'я, підприємець, підприємство, держава).[10]

– визначення його мети і завдань, обумовлених існуючою економічною потребою;

– визначення ресурсної бази (фінансових, матеріальних та трудових ресурсів для створення певних стимулів та/чи обмежень для залучення/контролю суб'єктів, що мають необхідні знання та досвід, а також для забезпечення процесу основної діяльності), яка забезпечує організацію та виконання робіт для досягнення наміченого результату;

– вибір економічних важелів впливу, технологічних рішень, методів, що забезпечують досягнення результату. Вони можуть бути як застосовані у безпосередній діяльності економічних суб'єктів, так і спрямовані на зовнішнє середовище для створення сприятливих умов для виконання економічними суб'єктами окремих завдань в рамках механізму.

Нормативно-правова підсистема передбачає:

– визначення існуючої правової бази, що регулює економічні процеси, а також розробку правових документів (інструкцій, положень), що закріплюють цілі і завдання суб'єктів, процесів та процедур, закладених планом дій;

– визначення існуючої правової бази, що регулює діяльність економічних суб'єктів механізму, та створення нових документів (законів, постанов, інструкцій, положень), що регламентують взаємодію між елементами організаційної структури.

У свою чергу інформаційна підсистема передбачає:

– визначення інформації, необхідної для забезпечення ефективного та безперервного функціонування механізму, а також форм її накопичення та режиму доступу та обміну між суб'єктами;

– визначення комунікаційних каналів. На практиці це означатиме визначення форм обміну інформацією між суб'єктами механізму, як у письмовій формі (звіти, довідки), так і вербальній (наради, зустрічі).

У свою чергу, для визначення складових організаційно-економічного механізму формування прогнозного балансу необхідно визначити складові процесу формування Балансу та усі необхідні елементи організаційної, економічної, нормативно-правової та інформаційної підсистем організаційно-економічного механізму.

Наразі розрахунок прогнозних показників ЗБФРУ здійснюється відповідно до Методо-

логічних вказівок щодо складання балансу фінансових ресурсів України, що затверджені спільним наказом Мінекономіки, Мінфіну та Мінстату (зараз - Держкомстат) від 18.04.1996 № 49/76/117. Згідно вимог цього документу, прогнозні параметри ЗБФРУ визначаються в результаті проведення розрахунків, що здійснюються і при складанні фактичного ЗБФРУ, тільки не зі звітними обсягами прибутку, фонду оплати праці, доходів і видатків бюджету та позабюджетних фондів тощо, а з їх прогнозними величинами, що визначені в процесі розробки Державної програми соціально-економічного розвитку України, проекту закону про державний бюджет, Основ грошово-кредитної політики на прогнозний період.

При цьому Мінекономрозвитку, на яке покладено складання ЗБФРУ, узагальнює надані Мінфіном, Національним банком та державними соціальними позабюджетними фондами («співвиконавцями») прогнозні параметри їх складових ЗБФРУ, реалізуючи підхід «знизу-догори». Цей підхід ґрунтується на тому, що «співвиконавці» самостійно розраховують прогнозні обсяги тих показників ЗБФРУ, які відносяться до їх компетенції, при цьому кожний з них може здійснювати розрахунки виходячи із власних припущень щодо майбутнього розвитку ситуації. Орган, відповідальний за підготовку остаточного варіанту ЗБФРУ (Мінекономрозвитку), лише відображає надані йому прогнозні параметри в єдиному документі, не зважаючи на їх можливу неконсистентність. А її наявність опосередковано підтверджується незбалансованістю ресурсної і витратної частин ЗБФРУ.

Зазначене свідчить, що підхід, запроваджений 18 років назад, який відповідав тогочасним можливостям інформаційного забезпечення та рівню розвитку методів прогнозування, наразі не забезпечує системності у визначенні прогнозних параметрів ЗБФРУ і не враховує тих переваг, які мають сучасні методи прогнозування.

Визначення обсягів та параметрів перерозподілу фінансових активів та зобов'язань на коротко- та середньостроковий періоди потребує застосування сучасних методів прогнозування, спрямованих на забезпечення його системності та можливості прогнозування Балансу як цілісної системи на альтер-

Таблиця 1. Основні параметри прогнозного Зведеного балансу фінансових ресурсів України у 2004-2012 рр.

	2004	2005	2006	2007	2008*	2009*	2010	2011	2012
<i>млрд.грн.</i>									
Всього ресурсів	223,66	256,83	396,38	481,99	745,19	1131,42	743,98	989,17	1144,51
Всього видатків	220,53	256,52	409,46	487,39	745,17	1131,44	743,98	988,44	1143,97
Сальдо фінансових ресурсів	3,14	0,31	-13,08	-5,40	0,02	-0,02	0,00	0,72	0,54
<i>% у ВВП</i>									
Всього ресурсів	64,81	58,18	72,84	66,87	78,60	123,88	68,72	75,97	81,10
Всього видатків	63,90	58,11	75,25	67,62	78,60	123,88	68,72	75,91	81,06
Сальдо фінансових ресурсів	0,91	0,07	-2,40	-0,75	0,002	-0,002	0,00	0,06	0,04

Джерело: розроблено автором за даними матеріалів до проектів Закону України «Про Державний бюджет України» на відповідний рік

нативній (багатоваріантній) основі з можливим ручним балансуванням (за допомогою експертних оцінок) кінцевого результату, що відповідає підходу «згори–донизу»⁵.

З урахуванням підходу «згори–донизу», який передбачає використання єдиної методики прогнозування та припущень щодо подальшого соціально–економічного розвитку, процес формування прогнозного балансу має здійснюватись єдиним відповідальним виконавцем (згідно нинішнього розподілу повноважень у сфері формування фінансової політики – Міністерством економічного розвитку та торгівлі). У свою чергу, Кабінет Міністрів ухвалюватиме прогнозний Баланс у складі Державної програми економічного і соціального розвитку країни на наступний рік.

Процес формування прогнозного Балансу складатиметься з низки послідовних дій відповідального виконавця та його співвиконавців, що мають на меті визначення прогнозних параметрів Балансу, розрахованих за допомогою відповідного економіко–математичного інструментарію, які узгоджуються з Програмою соціально–економічного розвитку та використовуються для оцінки наслідків запропонованих заходів фінансово–економічної політики. Необхідно зазначити, що низка дій є короткостроковими – такими, що здійснюються відповідальним виконавцем у чітко визначені терміни (наприклад, складання прогнозного Балансу), у той час як решта передба-

чають цілорічну (безперервну) роботу відповідального виконавця, спрямовану на забезпечення ефективного здійснення короткострокових дій (моніторинг і аналіз поточної макроекономічної ситуації, актуалізація відповідної бази даних тощо). Зокрема, передбачається, що процес формування прогнозного Балансу включатиме:

– складення фактичного Балансу за минулий рік,

– аналіз фактичного Балансу за минулий рік та оцінку якості прогнозу Балансу на минулий рік з метою визначення потреби в удосконаленні економіко–математичного інструментарію (моделей і окремих рівнянь) та зміни структури бази даних,

– розробку попереднього варіанту прогнозу з урахуванням даних та тенденцій минулих періодів за сценарієм «статус–кво» (без змін у політиці та врахування впливу можливих шоків) і

– доопрацювання прогнозу (розробка остаточного прогнозу) за підсумками узгодження попереднього варіанту прогнозу з показниками та припущеннями (заходами політики) Державної програми економічного та соціального розвитку.

Учасниками процесу формування Балансу є також низка органів державної виконавчої влади, які надаватимуть на запит Мінекономрозвитку звітну інформацію, яка необхідна для складання фактичного Балансу за минулий рік. До числа таких органів належать Державна служба статистики, Міністерство фінансів, Національний банк, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Національна комісія з регулювання ринків фінансових послуг, Пенсійний фонд, Фонд соціального страхування

⁵ Такий підхід передбачає розробку прогнозу одним або рядом органів (у випадку з Балансом фінансових активів і зобов'язань – органів виконавчої влади) з використанням єдиних узгоджених припущень, методів та єдиного інструментарію, зокрема й економіко–математичних моделей.

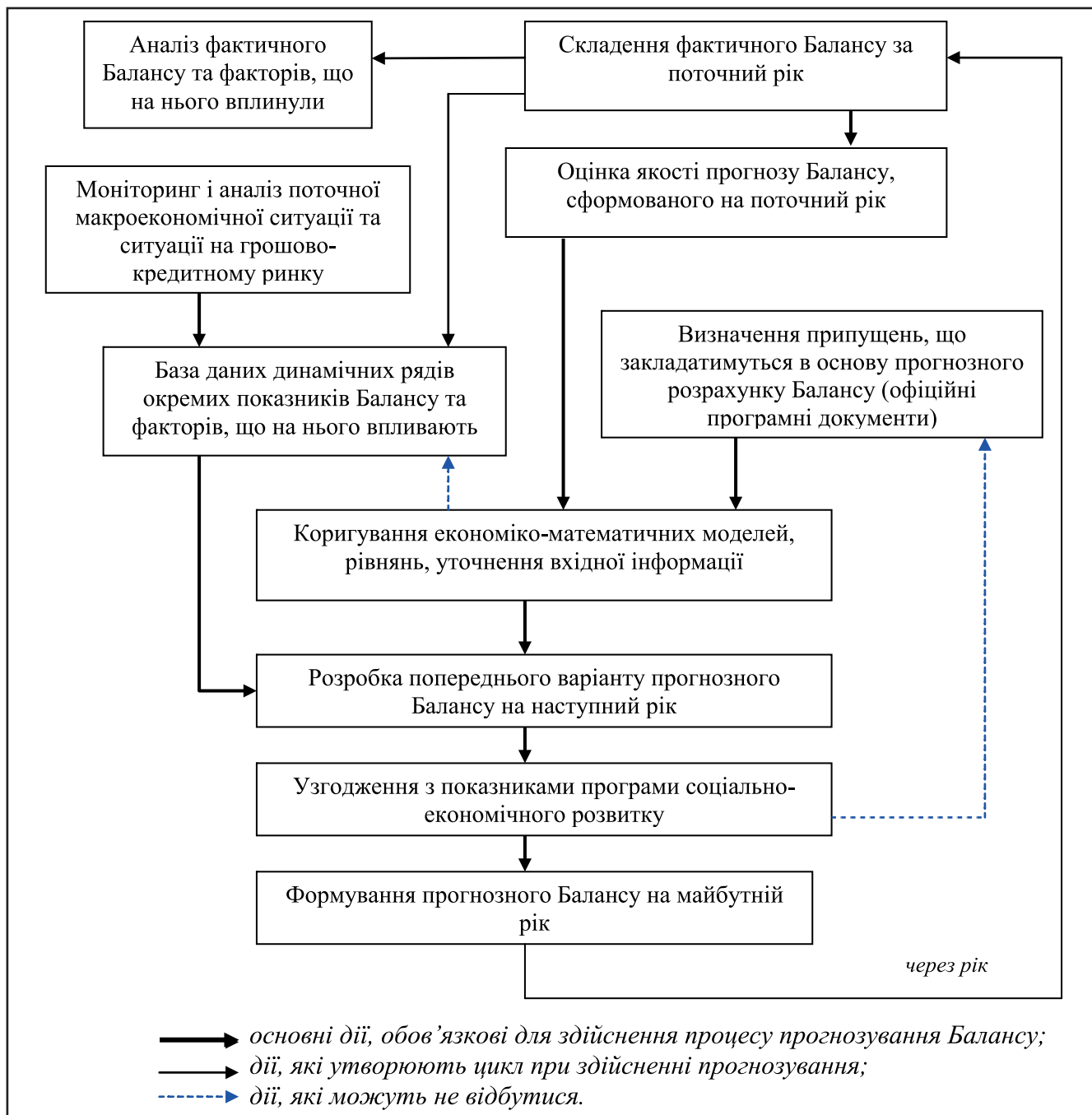

Рисунок 1. Процес формування Балансу фінансових активів та зобов'язань

Розроблено автором

з тимчасової втрати працездатності, Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань та Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.

Формування Балансу базуватиметься як на існуючих законодавчих актах (зокрема, Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України»), так і нор-

мативно-правових документах Кабінету Міністрів України та Мінекономрозвитку.

Передбачається, що формування прогнозного балансу на наступний рік (разом зі складанням фактичного балансу, що є невід'ємною частиною процесу прогнозування) здійснюватиметься в червні-серпні кожного поточного року, тобто по суті це є повторюваним актом, неперервним процесом. Відповідно, організація прогнозування вимагатиме процесного управління

і властивої для неї лінійно-функціональної структури⁶ з певними модифікаціями⁷.

Порівняння фактичних показників балансу з прогнозованими дозволить виявити можливі недоліки у застосованих методах прогнозування, нові тенденції для внесення потрібних коректив до інформаційної бази, вхідних умов, а також для удосконалення методики прогнозування при формуванні балансу на майбутні періоди що дозволить підвищити, таким чином, якість прогнозу.

Прогнозування балансу вимагає також побудови і підтримки баз даних щодо окремих показників балансу та факторів, що на них впливають. Відповідно необхідно створити базу даних, яка міститиме фактичні та прогнозні дані балансів, також перелік факторів, що на них впливали/впливатимуть, та їх фактичні і прогнозні показники.

Враховуючи викладене та прийняту нами як базову сутність організаційно-економічного механізму, вважаємо, що організаційно-економічний механізм формування прогнозного Балансу можна визначити як комплекс організаційних структур, заходів, методів, принципів, а також економічних

⁶ Для керування процесом зазвичай застосовується лінійна (лінійно-функціональна) організаційна структура управління чи її модифікації. Вона складається з лінійних підрозділів, що опікуються основною діяльністю та функціональних служб, що обслуговують процес – бухгалтерія, НІОКР, тощо. За такого підходу формується чітка система взаємних зв'язків між ланками та розподілу праці між ними, а також єдиний центр прийняття рішень. Така організація полегшує інтегрування результатів акту діяльності у роботу суб'єктів організаційно-економічного механізму, хоча й іноді ускладнює виявлення ризиків та недостовірної інформації через недостатню гнучкість та різницю у критеріях ефективності роботи підрозділів (окремих підпорядкованих суб'єктів) та організації-керуючого суб'єкту (організаційно-економічного механізму загалом).

Натомість для проектно-орієнтованих організацій характерна матрична організаційна структура управління, коли кожний з керованих суб'єктів може бути одночасно підпорядкований декільком керівним центрам. За такої структури відбувається розподіл прав керівників підрозділів та керівників проектів. Матричний підхід спрямований не на удосконалення діяльності окремих структурних підрозділів, а на покращення їх взаємодії з метою реалізації того чи іншого проекту, зосередженого на вирішенні конкретної проблеми.

⁷ Такою модифікацією є лінійно-штабна структура, коли лінійно-функціональна структура управління доповнюється групою спеціалістів (так званим штабом, або оперативним аналітичним відділом), яка організовується на постійній чи тимчасовій основі для вирішення конкретних завдань, проблем, які знаходяться на стику повноважень декількох підрозділів.

процесів та методів, спрямованих на забезпечення формування прогнозних значень фінансових активів і зобов'язань інституційних секторів економіки у розрізі фінансових інструментів для своєчасного коригування фінансової політики з урахуванням можливої реакції економічних суб'єктів на зміни внутрішнього та зовнішнього середовища з метою підвищення оперативності та ефективності рішень, які потрібно ініціювати для виконання Програми уряду.

На думку автора, такий механізм чітко визначатиме такі питання:

- Що саме прогнозуватиметься (визначення потреби, мети, завдань)?
- Хто задіяний в процесі прогнозування і як вони пов'язані між собою?
- Які ресурси вони мають?
- На основі яких правових документів, що регламентують їх діяльність та відносини між ланками механізму, вони діють?
- Який метод прогнозування обрано?
- Як рухається інформація всередині механізму?
- Як здійснюється оцінка якості прогнозу?
- Як коригуються елементи механізму, виходячи з виявлених помилок, похибок, недостовірної інформації?

Схематично організаційно-економічний механізм формування Балансу фінансових активів та зобов'язань України представлено на рис.2.

Організаційна підсистема цього механізму окреслює перелік органів державної виконавчої влади, задіяних у процесі формування прогнозного Балансу, та розподіл повноважень між ними для забезпечення ефективної організації прогнозування Балансу. В рамках економічної підсистеми здійснюється вибір методів прогнозування та визначення фінансових, матеріальних та трудових ресурсів, необхідних для організації процесу складення прогнозного Балансу. Нормативно-правова підсистема передбачає в якості законодавчого забезпечення Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», а також визначає необхідність прийняття нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України щодо організації формування Балансу та внутрішніх розпорядчих документів Мінекономрозвитку, що регла-

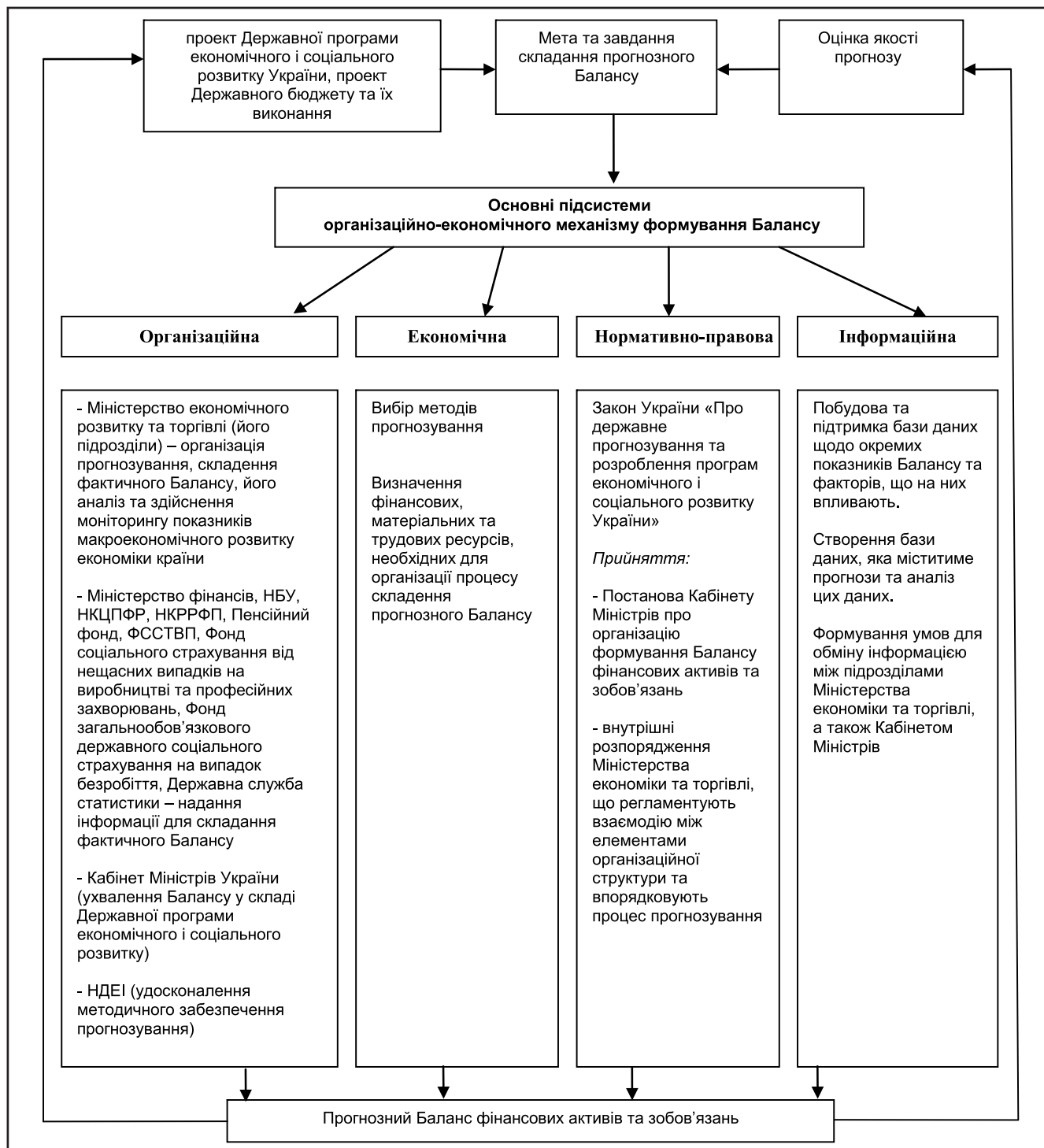

Рисунок 2. Організаційно-економічний механізм формування прогнозного Балансу фінансових активів та зобов'язань України

Розроблено автором

ментуватимуть взаємодію між елементами організаційної структури та впорядковуватимуть процес прогнозування. Інформаційне забезпечення процесу формування прогнозного Балансу вимагатиме побудови та підтримки бази даних щодо окремих показників Балансу та факторів, що на них

впливають, створення бази даних, яка міститиме прогнози та аналіз цих даних.

Висновки. Матеріали статті у концентрованому вигляді відображають підходи до удосконалення складення прогнозного Зведеного балансу фінансових ресурсів України, визначають організаційно-еконо-

мічний механізм складання прогнозного балансу фінансових активів і зобов'язань інституційних секторів економіки України та містять рекомендації з імплементації розробленого організаційно-економічного механізму в частині чіткого визначення та регламентування завдань органів виконавчої влади з формування звітних показників і прогнозних параметрів.

Подальший розвиток досліджень, викладених у статті, можливий у напрямі визначення рекомендацій з розширення використання зведеного балансу фінансових активів і зобов'язань як основи інформаційно-аналітичного забезпечення фінансової політики, спрямованої на забезпечення пропорційного розвитку економіки України.

Список використаних джерел

1. Борисов А.Б. *Большой экономический словарь*. — М.: Книжный мир, 2003. — 895 с.
2. Василик О.Д., Буковинський С.А., Павлюк К.В. *Баланс фінансових ресурсів та витрат держави*. *Фінанси України*, 1996, №1.
3. Грабовецький Б.Є. *Основи економічного прогнозування: Навчальний посібник*. — Вінниця: ВФ ТАНГ, 2000. — 209с.
4. Грещак М.Г. *Внутрішній економічний механізм підприємства: [навч. посіб.]* / Грещак М.Г., Гребешкова О.М., Коцюба О.С.; за ред. М.Г. Грещака. — К.: КНЕУ, 2001. — 228 с.
5. Зимовець, В. В. *Державна фінансова політика економічного розвитку* / Владислав Вікторович Зимовець; НАН України; Ін-т екон. та прогнозув. — К., 2010. — 256 с. : табл., рис.
6. Кульман А. *Экономические механизмы: Пер. с фр./ А. Кульман*. — М.: АО «Изд. Група «Прогресс, «Универс», 1993. — с.192.
7. Мельничук В.Г. *Стан та основні тенденції розвитку фінансів в інституційних секторах економіки України* // *Фінанси України*. — 2006. — №9. С.105–116.
8. Ожегов С.И., Шведова Н.Ю.. *Толковый словарь русского языка [Электронный ресурс]* / Режим доступу: <http://www.classes.ru/all-russian/russian-dictionary-Ozhegov-term-15467.htm>.
9. Павлюк К. В. *Фінансові ресурси держави: Монографія*. — К.: «НІОС», 1997. — 214 с.
10. Страхова О.П. *О методах организации управления [Электронный ресурс]* / О.П. Страхова // *Менеджмент в России и за рубежом*. — 1998. — № 5. — Режим доступу: <http://www.cfin.ru/press/management/1998-5/01.shtml>.